

Polecenia podsumowujące

1. Przedstaw straty terytorialne Rzeczpospolitej w wyniku wojny z Turcją w drugiej połowie XVII w.
2. Wyjaśnij, jak doszło do zwycięstwa sił sprzymierzonych w bitwie pod Wiedniem w 1683 r.
3. Podaj postanowienia pokoju w Karłowicach oraz oceń jego znaczenie dla Rzeczpospolitej i Europy.
4. Wyłutnac, jaką rolę w wojnach z Turcją w drugiej połowie XVII w. odegrał Jan III Sobieski.

Wojna z Turcją

1669 – elekcja i koronacja Michała Korybuta Wiśniowieckiego.
1672 – wkroczenie armii tureckiej do Rzeczpospolitej, zdobycie Kamieńca Podolskiego.
1672 – zawarcie traktatu w Buczaczu, utrata części prawobrzeżnej Ukrainy i Podola, narzucenie Rzeczpospolitej haraczu.
1673 – bitwa pod Chocimiem zakończona zwycięstwem Rzeczpospolitej.
1676 – rozejm w Żurawnie, zrzućenie tureckiej zwierzchności.

Panowanie Jana III Sobieskiego

1674 – elekcja hetmana Jana Sobieskiego, zwycięzcy spod Chocimia.
1676 – koronacja Jana III Sobieskiego.
1683 – odsiecz wiedeńska Sobieskiego i zwycięstwo nad Turkami.
Bitwy pod Parkanami (pierwsza przegrana, druga wygrana) – przypieczęćowanie zwycięstwa pod Wiedniem.
Sława Sobieskiego i wiktoria wiedeńskiej w całej Europie.
Kres tureckiej ekspansji w Europie.
1686 – zawarcie traktatu (pokoju) Grzymułtowskiego przez Rzeczpospolitą i Rosję.
Zmuszenie Turków do wycofania się z Podola.

Powstanie Ligi Świętej

1684 – zawiązanie Ligi Świętej przez Rzeczpospolitą, Rzeszę, papieża i Wenecję.
1686 – przystąpienie Rosji do Ligi Świętej.

Kontynuacja wojny Rzeczpospolitej z Turcją za panowania Augusta II

1698 – nieudana wyprawa do Mołdawii i na Wołoszczyznę.
1699 – zawarcie przez Turcję traktatów pokojowych w Karłowicach z poszczególnymi członkami Ligi Świętej.
Odzyskanie przez Rzeczpospolitą części prawobrzeżnej Ukrainy i Podola.

Polecane publikacje

- J. Maciszewski, *Szlachta polska i jej państwo*, Warszawa: Wiedza Powszechna, 1986.
A. Przyboś, *Michał Korybut Wiśniowiecki: 1640–1673*, Kraków: Universitas, 2007.
J. Wimmer, *Odsiecz wiedeńska 1683 roku*, Warszawa: Demart, 2008.

